

Боголюбов В.М., Соломенко Л.І., Стародуб М.Ф., Ракоїд О.І. (Україна, Київ)

ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ЛОКАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ

Маючи одні з найкращих у світі природні та кліматичні умови для сільськогосподарського виробництва Україна внаслідок різних причин сьогодні не в змозі забезпечити своєму сільському населенню не тільки комфортні умови проживання, але й доступну і якісну харчову продукцію. Тому створення конкурентоспроможних, безпечних для життя і діяльності людини агропромислових територіальних комплексів є актуальною проблемою, вирішення якої дасть можливість забезпечити інноваційний розвиток надзвичайно важливого для нашої країни сектору економіки.

В Україні концепція переходу суспільства до сталого розвитку, особливо на територіях сільських населених пунктів, і досі не зайняла належне місце ні в державному секторі, ні в науковому середовищі. Багато вчених (В.К.Збарський, Т.В. Гоголь та інші) наголошують на важливості виконання “Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року”, схваленої Кабінетом міністрів України у 2010 році і закритої постановою нового КМУ у 2012 році. Деякі, фрагментальні, управлінські аспекти сталого розвитку сільських громад розглянуті у дослідженнях Ю.О. Куца і В.В. Мамонової. Дослідження Т.І.Саєнко і В.М.Боголюбова присвячені вирішенню проблем формування професійно компетентних фахівців для агропромислового комплексу в умовах переходу до сталого розвитку. В роботах польської дослідниці В. Собчик розглядаються питання агроекологічної культури та агроекологічного моніторингу.

Проблемам забезпечення збалансованого землекористування, що є однією з головних умов переходу суспільства до сталого розвитку, також приділяється велика увага як на міжнародному, так і на національному рівнях. Раціональне використання та охорона земельно-ресурсного потенціалу вивчалася такими вітчизняними дослідниками як С.Ю. Булигін, А.С. Даниленко, Д.С. Добряк, С.І. Дорогунцов, О.П. Канаш, А.М. Третяк та іншими. Серед зарубіжних дослідників варто відзначити роботи, що спрямовані на вирішення питань щодо оцінки деградації земель з точки зору повноти надання екосистемних послуг та роботи, присвячені прикладним аспектам сталого управління земельними ресурсами (Nkonya, T., N. Gerber, P. Baumgartner, Schwilch, G., B. Bestelmeyer, S. Bunning et al.).

Дослідження Н.А. Макаренко, О.О. Ракоїд та інш. стосуються спеціальних сировинних зон з виробництва якісної і безпечної сільськогосподарської продукції, органічного виробництва, зокрема, оцінці придатності ґрунтів для можливості використання в органічному землеробстві та встановлено перелік пестицидів і агрохімікатів в умовах переходу до органічного землеробства.

Об’єктом наших досліджень є визначення соціальних, екологічних та економічних факторів для безпечного розвитку конкурентоспроможних агропромислових територіальних комплексів, предмет дослідження - це агропромислові територіальні комплекси господарств різних форм власності Лісостепу та Степу України з урахуванням ступеня раціональної організації господарств, реформованих за неоліберальною моделлю аграрного сектору.

Розробка науково-обґрунтованого плану дій з переходу сільських населених пунктів і агропромислових комплексів до сталого розвитку забезпечить формування конкурентоспроможних екологічно безпечних фермерських господарств і агропромислових комплексів. При цьому значна увага має бути приділена вивченню демографічних показників та умов забезпечення трудового потенціалу села. Надзвичайно важливою проблемою є деградація земель як глобального явища, яке впливає на екосистемні послуги, продуктивність та якісні зміни агроекосистем. Не можна, при цьому, оминути проблеми господарсько-побутових відходів та забезпечення ведення господарства на принципах замкненого життєвого циклу продукції в агроекосистемах і мінімізації впливу сучасних технологій сільськогосподарського виробництва на біологічні та екологічні системи. Вагомого практичного значення набувають екологічні підходи щодо застосування новітніх ресурсозберігаючих технологій в аграрному виробництві.